

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
«Українська мова як іноземна»
для бакалаврантів
будівельних і архітектурних спеціальностей

Харків 2019

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Для спеціальностей 191 «Архітектура та містобудування»
192 «Будівництво та цивільна інженерія»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
«Українська мова як іноземна»
для бакалаврантів будівельних і архітектурних спеціальностей

Затверджено на засіданні кафедри
української мови та мовної підготовки
іноземних громадян
Протокол № 3 від. 22.10.2018р.

Харків – 2019

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова як іноземна»: для бакалаврантів спеціальностей 191 «Архітектура та містобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія» / укладач: Н.Г. Черногорська – Харків : ХНУБА, 2019. – 40 с.

Рецензент Т.В. Креч

Кафедра української мови
та мовної підготовки іноземних громадян

ПЕРЕДМОВА

З урахуванням мовної ситуації в Україні й законодавчо визначених функцій української мови і мов національних меншин державна мовна політика сьогодення спрямована на поширення української мови в усіх сферах спілкування, зокрема й соціально-культурній сфері. Тому важливо розробити нові й удосконалити вже підготовлені матеріали, що б допомагали сучасним бакалаврантам, які є іноземними громадянами, удосконалити навички спілкування українською мовою в соціальній і культурній сферах.

Підготовлені методичні рекомендації розраховані насамперед на позааудиторну роботу студентів. Запропоновані теми охоплюють той матеріал, який студент може опрацювати не в аудиторії під керівництвом викладача, а самостійно в зручний час, адже завдання зазвичай передбачають немалу витрату часу й творчий підхід.

Підготовка запропонованих методичних рекомендацій зумовлена певною мірою браком навчальної літератури, а також тим, що, хоч на самостійну роботу навчальною програмою й виділено чимало годин, немає друкованих праць, де б повно, змістовно й раціонально були подані завдання саме для самостійної роботи.

Мета методичних рекомендацій полягає у свідомому практичному оволодінні українською літературною мовою, здебільшого у сфері соціального й культурного спілкування, в умінні реалізувати мовні навички не лише в писемній, а й усній формах.

МОДУЛЬ 1

Тема: ХАРКІВ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, які вам зустрінуться в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте у словнику. Випишіть ці слова та запам'ятайте їх.

Майдан, заходи, ковзанка, будівля, промисловість, установа, існування, вокзал, завод.

Промисловий, індустріальний, старовинний, сучасний, відомий, державний, приватний, житловий, розважальний.

Оновлювати, будувати, змінювати, відігравати, з'єднувати.

Завдання 2. Складіть словосполучення зі словами з завдання 1.

Наприклад: ковзанка – льодова ковзанка, промисловий – промисловий центр.

Завдання 3. Знайдіть спільний корінь у словах та складіть словосполучення з цими словами. На які питання відповідають ці слова?

1. місце, місцевий, місцевість.
2. сучасність, сучасний, сучасник.
3. новий, оновлений, оновлювати.
4. будова, будувати, побудований.
5. свято, святковий, святкувати.
6. навчання, навчальний, навчатися.

Завдання 4. Знайдіть у словах для довідок визначення до даних слів. Запишіть словосполучення.

Наприклад: центр –промисловий центр.

Центр, місто, будівля, вулиця, ярмарка, масив, будова, заклад,

Слова для довідок: старий, кам'яний, житловий, навчальний, торговельний. красивий, сучасний, науковий.

Завдання 5. Напишіть слова у дужках в правильному відмінку.

1. Багато великих промислових міст знаходиться (Україна).
  2. На Сумській знаходяться театр (опера та балет).
  3. Чудовий вид майдану надає ансамбль (будинки).
  4. Харків індустріальний – це трактори, комбайни, турбіни, взуття, одяг, книги, харчові продукти, які виготовляють на (харківські заводи і фабрики).
  5. У Харкові багато (театри, бібліотеки, кінотеатри, розважальні та культурні центри).
  6. Зараз діють три лінії, що з'єднують центр міста з (вокзали й заводи, з житлові масиви).
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Завдання 6. Прочитайте текст .

ХАРКІВ

Багато великих промислових міст знаходиться в Україні. Це Київ, Харків, Дніпропетровськ, Запоріжжя... Також в Україні багато не дуже великих , але дуже красивих та старих міст. Це Львів, Чернігів, Полтава та інші.

Харків – це велике місце на північному сході України. Харків – один з найбільших промислових, культурних і наукових центрів. У ньому живе майже два мільйони людей. Більше трьох століть нараховує історія Харкова.

Харків – дуже красиве старе місто. Тут багато цікавих пам'ятників, старовинних соборів, чудових старих будівель. Але також у Харкові є багато

нових районів, стадіонів, високих сучасних будівель, красивих парків та вулиць. Харків постійно оновлюється, будується, змінюється.

Центральна вулиця Харкова – Сумська. Це дуже красива та дуже стара вулиця. На Сумській знаходяться театр опери та балету, пам'ятник відомому українському поету Шевченку, багато різних банків, великих та маленьких магазинів. На цій вулиці знаходиться наш університет.

В Харкові багато майданів, але найбільш великий та красивий майдан Харкова – це майдан Свободи. На цьому майдані на свята відбуваються святкові заходи, а взимку стоїть новорічна ялинка та працює велика ковзанка. Майдан знаходиться поруч із садом імені Т.Г. Шевченка.

Першою будівлею, побудованою на майдані, був Будинок державної промисловості (Держпром) . Його побудували в 1927 році. Це був перший висотний будинок у країні. У його корпусах розміщується більше ста установ.

Ще один майдан Харкова – майдан Конституції. З перших часів існування міста на цьому майдані проводилися торговельні ярмарки. Кам'яні будови з'явилися лише в 19 столітті. Чудовий вид майдану надає ансамбль будинків, побудованих за проектом архітектора О.М. Бекетова наприкінці 19 – на початку 20 століття.

Харків – великий промисловий центр України. Харків індустріальний – це трактори, комбайни, турбіни, двигуни, літаки, танки, будматеріали, взуття, одяг, книги, харчові продукти, які виготовляють на харківських заводах і фабриках.

Харків – місто студентів і вчених. Тут працює близько 40 державних і приватних навчальних закладів: університетів, академій, інститутів. В харківських університетах та академіях навчаються студенти з інших міст України та різних країн світу.

Харків – великий культурний центр. У Харкові багато театрів, бібліотек, кінотеатрів, розважальних та культурних центрів. В Харкові є музеї: історичний, художній та багато інших. Також тут є цирк, який відвідують як діти, так і дорослі.

Важливу роль у житті міста відіграє метро. Станції Харківського метрополітену дуже красиві. Зараз діють три лінії, що з'єднують центр міста з вокзалами й заводами, з житловими масивами на Салтівці та Холодній горі, на Павловому Полі й Олексіївці.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. Спираючись на текст, письмово дайте відповіді на запитання.

1. Які помислові міста знаходяться в Україні?
2. Скільки років нараховує історія Харкова?
3. Чому Харків красиве місто?
4. Що знаходиться на вулиці Сумській?
5. Які майдани Харкова ви знаєте?
6. Що таке Держпром?
7. Що виготовляють на харківських заводах і фабриках?
8. Чому Харків – місто студентів і вчених?
9. Чому Харків – культурний центр?
10. Що з'єднують лінії харківського метро?

Завдання 9: Напишіть про своє рідне місто.

МОДУЛЬ 2

Тема : НАШ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, які вам зустрінуться в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте у словнику. Випишіть ці слова та запам'ятайте їх.

Статус, заклад, розробка, досягнення, поліпшення, дослідження, фахівець, виробництво, співробітництво, установа, впровадження, гідність, існування, заходи, досвід.

Закордонний, провідний, потужний, сучасний, попередній.

Удосконалювати, упроваджувати, оновлювати, закласти, отримати.

Завдання 2. Складіть словосполучення зі словами з завдання 1.

Наприклад: заклад – потужній заклад; отримати – отримати професію.

Завдання 3. Знайдіть у словах для довідок визначення до даних слів. Запишіть словосполучення.

Наприклад: університет – національний університет.

Університет, заклад, процес, розробки, фахівці, потенціал, дослідження, матеріали

Слова для довідок: навчальний, високий, національний, інтелектуальний, будівельний, висококваліфікований, провідний, науковий.

Завдання 4. Вставте замість крапок потрібне дієслово. Використовуйте слова для довідок.

1. У 1994 році ХНУБА ... статус державного університет.

2. Університет активно ... сучасну культуру, популяризує науку.

3. Вони з гідністю і честю ... добре ім'я випускника ХІБІ-ХДТУБА-ХНУБА, продовжуючи славні традиції, закладені попередніми поколіннями.
4. За 88-річний період свого існування університет ... понад 65 тисяч висококваліфікованих фахівців не тільки для України, а й для 40 країн далекого зарубіжжя.
5. ХНУБА плідно ... з 41 зарубіжними університетами і науково-практичними організаціями Австрії, Великої Британії, Франції, Італії, Іспанії.
6. Успіхи університету ... на досвіді згуртованого колективу, талановитих і відомих педагогів та учених.

Слова для довідок: співпрацювати, підготувати, нести, отримати, розвивати, базуватися.

Завдання 5. Напишіть слова у дужках в правильному відмінку.

1. Харківський національний університет будівництва та архітектури – один з (провідні заклади) вищої освіти України.
2. Університет активно розвиває (сучасна культура, популяризує (наука).
3. ХНУБА по праву вважається (найбільша кузня) будівельних кадрів і (центр) будівельної науки країни.
4. В університеті планомірно проводиться реформування (система освіти).
5. Успіхи університету базуються на (досвід) згуртованого колективу, талановитих і відомих педагогів та учених.

Завдання 6. Складіть словосполучення дієслово + іменник. Використовуйте матеріал лівого та правого стовпця.

Розвивати (що?)	культура
Вважатися (чим?)	кузня
Співпрацювати (з чим?)	університети

Базуватися (на чому?)
Сприяти (чому?)
Здійснювати (що?)

досвід
впровадження
підготовку

Завдання 7. Прочитайте текст « Наш університет»

НАШ УНІВЕРСИТЕТ

Харківський національний університет будівництва та архітектури – один з провідних закладів вищої освіти України. Він був заснований у 1930 році як Харківський інженерно-будівельний інститут, у 1994 році отримав статус державного університету, а у 2011 році - статус Харківського національного університету будівництва та архітектури (ХНУБА). Сьогодні ХНУБА по праву вважається одним з потужних закладів вищої освіти України, особливістю якого є органічна єдність освітнього процесу та наукових досліджень. Підтримка цього нерозривного зв'язку, а також співробітництво із провідними національними та закордонними навчальними закладами, виробництвами та іншими установами сприяє активному впровадженню у життя найновіших інноваційних педагогічних та наукових розробок і технологій.

Університет активно розвиває сучасну культуру, популяризує науку, реалізуючи свою просвітницьку функцію завдяки зусиллями колективів 37 кафедр, які на даний час надають освітні послуги понад 5 тисячам студентів і слухачів. В університеті функціонує аспірантура, докторантура, що дозволяє готувати фахівців вищої кваліфікації.

ХНУБА по праву вважається найбільшою кузнею будівельних кадрів і центром будівельної науки країни. Тисячі талановитих людей – учені, будівельники, архітектори, механіки і багато інших фахівців отримали путівку в життя саме в нашому університеті. Вони з гідністю і честю несуть добре ім'я випускника ХІБІ-ХДТУБА-ХНУБА, продовжуючи славні традиції, закладені попередніми поколіннями.

За 88-річний період свого існування університет підготував понад 65 тисяч висококваліфікованих фахівців не тільки для України, а й для 40 країн далекого зарубіжжя. В університеті створені й успішно працюють відомі наукові школи, розробки і досягнення яких направлені на діяльність в галузі архітектурного проектування, дизайну архітектурного середовища, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, поліпшення якості будівництва, розробку нових технологій, ефективних конструкцій, нових сучасних будівельних матеріалів і багато інших.

На сьогодні підготовка фахівців в університеті здійснюється за 17 спеціальностями денної та заочної форм навчання. Науково-педагогічний колектив університету, який формує якісний та інтелектуальний потенціал майбутніх фахівців, складає понад 500 осіб. Серед них 56 докторів наук, професорів, 310 кандидатів наук, доцентів.

ХНУБА плідно співпрацює з 41 зарубіжними університетами і науково-практичними організаціями Австрії, Великої Британії, Франції, Італії, Іспанії, Греції, Болгарії, Словенії, Хорватії, Португалії, більшість з яких приймала участь у консорціумах, створених нашим університетом в рамках участі в міжнародних проектах ТЕМПУС і ЕРАЗМУС.

В університеті планомірно проводиться реформування системи освіти. Так, розробляються і реалізуються заходи, направлені на інтеграцію вищої школи в Європейський освітній простір. Удосконалюються методична і лабораторна бази, широко упроваджуються нові інформаційні технології, у тому числі Internet-технології.

Модернізується і оновлюється матеріально-технічна база університету. Створені сучасні спеціалізовані лабораторії, комп'ютерні класи, електронний читальний зал, оснащений сучасною комп'ютерною технікою, спортивні зали, музейно-виставковий комплекс, їдальні і кафе, студентський клуб тощо.

Харківський національний університет будівництва та архітектури – це вуз європейського зразка, має стабільні наукові традиції і вирішує проблеми завтрашнього дня, надає унікальну можливість отримати спеціальності ХХІ століття. Успіхи університету базуються на досвіді згуртованого колективу, талановитих і відомих педагогів та учених.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. Спираючись на текст, письмово дайте відповіді на запитання.

1. Коли був заснований Харківський національний університет будівництва та архітектури?
2. Що сприяє активному впровадженню у життя найновіших інноваційних педагогічних та наукових розробок і технологій?
3. Що функціонує в нашому університеті?
4. Як реалізується просвітницька функція університету?
5. Чому ХНУБА по праву вважається найбільшою кузницею будівельних кадрів і центром будівельної науки країни?
6. З якими університетами плідно співпрацює ХНУБА?
7. Як оновлюється матеріально-технічна база університету?
8. В яких міжнародних проектах приймав участь наш університет?
9. На чому базуються успіхи нашого університету?

Завдання 9. Закінчіть речення, використовуючи інформацію, наведену в тексті.

1. Харківський національний університет будівництва та архітектури – один з ...

2. Сьогодні ХНУБА по праву вважається одним з потужних закладів...

3. Університет активно розвиває...

4. В університеті функціонує...

5. ХНУБА плідно співпрацює з...

6. Удосконалюються методична і лабораторна бази, широко упроваджуються...

7. Харківський національний університет будівництва та архітектури – це вуз європейського зразка, має стабільні...

8. Успіхи університету базуються на досвіді...

Завдання 10. Прочитайте ще раз текст. Випишіть опорні слова і словосполучення кожного абзацу.

Завдання 11. Запишіть тезисний план тексту.

Завдання 12. Розкажіть, що ви дізналися про наш університет?

Завдання 13 . Розкажіть, на якому факультеті Ви навчаєтесь, що Ви вивчаєте, яку професію ви вибрали та чому ?

МОДУЛЬ 3.

Тема: УКРАЇНА

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, які вам зустрінуться в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте у словнику. Випишіть ці слова та запам'ятайте їх.

Держава, площа, населення, країна, область, кордон, столиця, порт, сільське господарство, економіка, корисні копалини, вугілля, залізна руда, нафта, марганець, індустріальна держава, підприємство, промисловість, навчальний заклад.

Завдання 2. Прочитайте складні слова, які ви зустрінете у тексті. Поясніть їх значення.

Багатонаціональний, сільськогосподарський, машинобудівний, тепловоз, пароплав.

Завдання 3. Знайдіть спільний корінь у словах та складіть словосполучення з цими словами. На які питання відповідають ці слова?

1. Багатонаціональний, національність, нація.
2. Держава, державний.
3. Господарство, господарський, господар.
4. Науковий, наука, науковець.
5. Галузевий, галузь.

Завдання 4. Знайдіть у словах для довідок визначення до даних слів. Запишіть словосполучення.

Держава, центр, країна, господарство, промисловість, копалини.

Слова для довідок: географічний, сільський, машинобудівний, європейський, корисний, багатонаціональний.

Завдання 5. Вставте замість крапок потрібне дієслово. Використовуйте слова для довідок. Запишіть речення.

1. Площа України ... майже 604 тисячі кв.км (квадратних кілометрів).
2. Україна ... з багатьма європейськими країнами.
3. Значна частина населення ... у містах, яких в Україні 475
4. В Україні ... багато рік (Дніпро, Дністер, Дунай та ін.) і налічується більше трьох тисяч озер.
5. Українці ... багаті врожаї хліба, овочів та фруктів.
6. Українські заводи ... автомобілі й літаки, автобуси й тепловози.

Слова для довідок: протікати, випускати, збирати, становити, межувати, жити.

Завдання 6. Напишіть слова у дужках в правильному відмінку.

1. Україна межує з багатьма (європейські країни).
2. Відносини між (сусідні держави) є загалом щирими.
3. Значна частина населення живе у (місто).
4. Сільське господарство завжди було (основна галузь) економіки України.
5. Влітку немає (велика спека).
6. В Україні працюють над (різноманітні наукові проблеми).

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Завдання 7. Прочитайте текст .

УКРАЇНА

Україна – одна з найбільших європейських держав. Україна є географічним центром Європи. Площа України становить майже 604 тисячі кв.км (квадратних кілометрів). Україна межує з багатьма європейськими країнами: на заході – з Польщею, Словаччиною, Угорщиною; на південному

заході – з Молдовою та Румунією; на півночі – з Білоруссю та Росією, на сході – з Росією. На півдні кордон України з Туреччиною проходить Чорним морем. Відносини між цими сусідніми державами є загалом щирими та дружніми. Адміністративно Україна ділиться на 24 області.

Україна – багатонаціональна держава. Переважна більшість населення держави – українці, але поряд з ними живуть росіяни, білоруси, поляки, євреї, угорці. Значна частина населення живе у містах, яких в Україні 475. Найбільшими містами України є Київ (столиця держави), Харків, Одеса, Дніпро, Донецьк, Луганськ, Львів та ін.

Україна багата лісами, степами і річками. На півдні є моря – велике Чорне та невелике Азовське. Вони мають важливе значення для економіки української держави. Найважливіші порти – Одеса на Чорному та Маріуполь на Азовському морі. Клімат України – м'який. Зими часто бувають не дуже холодними, а влітку немає великої спеки. В Україні протікає багато рік (Дніпро, Дністер, Дунай та ін.) і налічується більше трьох тисяч озер.

Україна відома всьому світу багатими родючими землями. Через це сільське господарство завжди було основною галуззю її економіки. Українці збирають багаті врожаї хліба, овочів та фруктів. Українська земля має різні корисні копалини: вугілля, залізну руду, нафту, марганець та ін. Це сприяє розвитку промисловості держави.

Україна не тільки сільськогосподарська держава, а й розвинута індустріальна держава. В Україні є підприємства машинобудівної, хімічної, легкої та харчової промисловості. Українські заводи випускають автомобілі й літаки, автобуси й тепловози, телевізори й холодильники, пароплави й комп'ютери.

В Україні працюють над різноманітними науковими проблемами тисячі вчених та науковців. Їхніми дослідженнями керує Академія наук України. В Україні більше 200 (двохсот) вищих навчальних закладів, де навчаються десятки тисяч студентів.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 8. Письмово дайте відповіді на питання.

1. Яка площа України?
2. З якими країнами межує Україна?
3. Чому Україна – багатонаціональна держава?
4. Скільки в Україні міст?
5. Які найбільші міста України?

6. Які моря є в Україні? Яке їх значення?
7. Який клімат України?
8. Яка основна галузь економіки України?
9. Що сприяє розвитку промисловості України?
10. Чому Україна – розвинута індустріальна держава?
11. Що ви можете сказати про розвиток науки в Україні?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____

Завдання 9. Розкажіть, де знаходиться ваша країна, які види промисловості розвинені у вашій країні, який клімат вашої країни?

Завдання 10. Прочитайте ще раз текст. Випишіть опорні слова і словосполучення кожного абзацу.

Завдання 11. Запишіть тезисний план тексту.

МОДУЛЬ 4

Тема: СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, які вам зустрінуться в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте у словнику. Випишіть ці слова та запам'ятайте їх.

Академік, аспірантура, виховання, школяр, заклад вищої освіти, училище, кандидат, докторантура, дисертація,;

балетний, гуманітарний, загальноосвітній, дослідницький, економічний, науково – дослідний , контрактний;

вносити – внести (внесок) (у що) , захищати – захистити (що) , ліпити – зліпити (що) , пропонувати – запропонувати (що), поводити – провести (що), ставати – стати (ким).

Завдання 2. Складіть словосполучення зі словами з завдання 1.

Наприклад: академік – український академік; балетний – балетна школа; захищати – захищати дисертацію.

Завдання 3. Знайдіть спільний корінь у словах та складіть словосполучення з цими словами. На які питання відповідають ці слова?

1. Школа, дошкільний, школяр.
2. Освіта, освітній, загальноосвітній.
3. плата, безплатний.
4. захист, захисник, захищати
5. економіка, економічний, економний.

Завдання 4. Знайдіть у словах для довідок визначення до даних слів. Запишіть словосполучення.

Освіта, мова, школа, знання, факультет, форма навчання, ступінь.

Слова для довідок: середній, будівельний, український, вищий, контрактний, учений.

Завдання 5. Вставте замість крапок потрібне дієслово. Використовуйте слова для довідок.

1 Дошкільна освіта і виховання ... в дитячих дошкільних закладах – дитячих садках.

2. Школярі ... знання з усіх предметів: рідної та іноземної мови, літератури, історії, географії, математики, фізики, хімії.

3. Зміни в житті суспільства ... до змін в житті людей.

4. Люди, які бажають ... перспективну роботу, повинні володіти іноземною мовою.

5. Бажаючі працювати в сфері вищої освіти, займатися науковою дослідницькою роботою, ... освіту в аспірантурі.

6. Щоб навчатися в українському закладі вищої освіти, їм необхідно ... підготовчий факультет.

Слова для довідок: приводити, продовжувати, закінчити, отримувати, здійснюватися.

Завдання 6. Напишіть слова у дужках в правильному відмінку.

1. Дітей вчать тримати (ручка), писати (буква).

2. Вищу освіту можна отримати в (університет), (інститут).

3. Люди, які бажають отримати (перспективна робота), повинні володіти (іноземна мова).

4. Бажаючі працювати в сфері вищої освіти, займатися (наукова дослідницька робота), продовжують освіту в (аспірантура).

5. Українські студенти також можуть навчатися за (кордон).

6. Навчаються у закладах вищої освіти 4 (5) років, отримують ступені

(бакалавр і магістр).

Завдання 7. Складіть словосполучення дієслово + іменник. Використовуйте матеріал лівого та правого стовпця.

Одержувати (що?)	наукові праці
Вивчати (що?)	вищу освіту
Навчатися (де?)	українська мова
Оволодіти (чим?)	університет
Стати (ким?)	академіком
Писати (що?)	знання

Завдання 8. Прочитайте текст.

СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Система освіти в Україні багата традиціями, активно розвивається, має декілька етапів і різні форми навчання.

Дошкільна освіта і виховання здійснюється в дитячих дошкільних закладах – дитячих садках. Дитина проводить у дитячому садку весь день, поки її батьки працюють. Діти гуляють, сплять удень, снідають, обідають. Отримують перші знання з рідної мови, літератури, знайомляться з навколишньою природою, тваринним світом. У дитячому садку їх навчають малювати, співати, танцювати, ліпити. Дітей вчать тримати ручку, писати букви, читати по складах. За бажанням батьків дитина може вивчати іноземну мову. Крім державних, є приватні дитячі садки, в яких пропонуються додаткові форми навчання, спеціальні програми.

Навчання в середній школі здійснюється протягом 11 років. В Україні навчаються переважно українською мовою. Школярі отримують знання з усіх предметів: рідної та іноземної мови, літератури, історії, географії, математики, фізики, хімії. Проводяться уроки з інформатики і фізкультури. Крім загальноосвітніх, існують спеціалізовані школи і ліцеї гуманітарного,

природничого, економічного профілю. В останні роки з'являються приватні платні навчальні заклади.

Середню спеціальну освіту можна отримати після 9 класу в технікумі або професійно-технічному училищі. Після закінчення молоді люди набувають різних робітничих спеціальностей: перукарів, секретарів, програмістів, швей, медичних сестер, кулінарів.

Вищу освіту можна отримати в університеті, інституті. У системі вищої освіти поряд з безплатною активно розвивається платна, контрактна форма навчання. Особливо інтенсивно це відбувається під час навчання сучасним спеціальностям: економіці, інформатиці, менеджменту, маркетингу. Навчаються у закладах вищої освіти 4 (5) років, отримують ступені бакалавра і магістра.

Зміни в житті суспільства приводять до змін в житті людей. Існує проблема перекваліфікації. Можна отримати другу вищу освіту (як правило, платно). Функціонують багато курсів (державних і приватних), де можна оволодіти додатковими знаннями й уміннями, отримати нову спеціальність: курси програмістів, секретарів, бухгалтеров.

Люди, які бажають отримати перспективну роботу, повинні володіти іноземною мовою, тому, наприклад, у Харкові багато років існують курси іноземних мов, виникають нові центри по вивченню англійської, французької, німецької, іспанської мов.

Бажаючі працювати в сфері вищої освіти, займатися науковою дослідницькою роботою, продовжують освіту в аспірантурі, пишуть наукові роботи – дисертації, одержують учений ступінь кандидата наук, звання доцента. Найвищий учений ступінь – доктор наук. Одержують його, захистивши докторську дисертацію – велике самостійне наукове дослідження, яке вносить суттєвий вклад в певну галузь науки. Доктор наук, професор може стати академіком, членом Академії наук України.

В Україні одержують вищу освіту, захищають дисертації, проходять наукове стажування громадяни багатьох країн: Китаю, Марокко, Сирії, Йорданії, Туреччини, США, Кіпра, Казахстану, Туркменистану, Узбекистану. Щоб навчатися в українському закладі вищої освіти, їм необхідно закінчити підготовчий факультет, засвоїти початковий курс української мови. Українські студенти також можуть навчатися за кордоном.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 9. Спираючись на текст, дайте письмово відповідь на запитання.

12. У Харкові існують курси _____.
13. Бажаючі працювати в сфері вищої освіти _____.
14. Найвищий учений ступінь – _____.
15. Академіком може стати _____.

Завдання 11. Прочитайте ще раз текст. Випишіть опорні слова і словосполучення кожного абзацу.

Завдання 12. Запишіть тезисний план тексту.

Завдання 13. Розкажіть, що ви дізналися про систему освіти в Україні?

Завдання 14 . Розкажіть про систему освіти в вашій країні.

МОДУЛЬ 5

Тема: КИЇВСЬКА РУСЬ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1: Випишіть групи однокореневих слів.

Історія, Україна, східний, слов'янин, прикраса, полювати, дерева, обожнювати, язичницький, символ, істота, людина, українець, краса, історичний, княжити, слов'янський, росіянин, іменник, язичництво, мисливець, княгиня, дерев'яний, бог, схід, красивий, людство, князь, історик, сходознавець, слов'янка, божественний, українка, символічний, прикрашати, князівство.

Завдання 2: Зверніть увагу на утворення множини іменників.

Боярин – бояри, князь – князі, перстень – персні, селяни – селяни, купець – купці, вогонь – вогні, нащадок – нащадки, предок – предки, ремесло – ремесла, озеро – озера, щока – щоки.

Поясніть, які зміни відбуваються в словах.

Завдання 3: Прочитайте 1, 2 і 3 абзаци тексту і знайдіть інформацію про:

1. Місце проживання давніх слов'ян.

2. Заняття давніх слов'ян.
3. Релігію давніх слов'ян.

Завдання 4: Прочитайте 4, 5, 6 абзаци тексту і знайдіть інформацію про:

1. Появу в східних слов'ян багатих та бідних.
2. Боротьбу князів один з одним.
3. Появу міст.
4. Посилення Київського князівства.
5. Мову Київської Русі.

Завдання 5: Прочитайте 7 абзац і знайдіть інформацію про:
Нову релігію Київської Русі.

Завдання 6: Прочитайте 8, 9, 10, 11 абзаци і знайдіть інформацію про:

1. Життя купців.
2. Життя князів і знатних людей.
3. Життя селян.

Завдання 7: Прочитайте 12 абзац і знайдіть інформацію про:
Види усної народної творчості у східних слов'ян.

Завдання 8: Прочитайте 13 абзац і знайдіть інформацію про:
Місце і роль Київської Русі в історії середніх віків.

Завдання 9: Прочитайте текст.

КИЇВСЬКА РУСЬ.

На східно-європейській рівнині вже 50 тисяч років тому жили предки трьох східнослов'янських народів – росіян, українців, білорусів.

Східні слов'яни жили в маленьких селищах на берегах рік і озер. Навколо селищ були густі ліси, де полювали на звірів, збирали мед диких бджіл, пасли худобу. З дерева будували житло, робили посуд, знаряддя праці. У річках і озерах ловили рибу.

Головним заняттям східних слов'ян було землеробство. Сіяли жито, пшеницю ячмінь. Урожай багато в чому залежав від природи, тому східні слов'яни обожнювали сонце, вогонь, воду, грім. Вони вважали їх живими істотами. Символи добрих духів були зображені на одязі, посуді, житлі. Богів сонця і грому слов'яни зображували у вигляді дерев'яних або кам'яних ідолів – стовпів, на яких було зображення людської голови. Ідолам приносили

подарунки – жертви. Таке релігія називається язичництвом, а люди – язичниками.

З розвитком землеробства і скотарства у східних слов'ян виникла приватна власність. Одні ставали багатшими, інші – біднішими. З'явилися багаті і знатні люди – князі й бояри. Територія, якою керував князь, називалася князівством.

Князі часто воювали між собою, і слабкі підкорялися з сильним. Воювали князі й з кочівниками. Побоюючись набігів кочівників, князі будували укріплені селища, які перетворювалися на міста, де розвивалися ремесла і торгівля. Так з'явилися міста Новгород, Київ і Чернігів.

На початку IX століття підсилювалося Київське князівство на річці Дніпро. Йому підкорялися багато інших князівств. Так утворилася перша давньоруська держава Київська Русь. Населення Київської Русі стало спілкуватися єдиною мовою.

Наприкінці X століття київський князь Володимир зрозумів, що навіть державі потрібна нова релігія, щоб вона утвердила одноосібну владу князя. Такою релігією було християнство, що панувало в той час у Європі. В 988 році візантійські священники хрестили в Дніпрі населення Києва, оголосили людям про нового невідомого бога – Христа. Християнство посилювало культурні, економічні і політичні зв'язки Русі з Візантією та європейськими державами, сприяло поширенню писемності.

Київська Русь процвітала. Купці торгували з багатьма країнами хутром, медом і зерном, виробами ремісників.

Князі будували собі великі дерев'яні або кам'яні будинки, носили одяг зі східного шовку, дорогі хутра. Знатні люди голили голову, залишаючи довге пасмо волосся, носили вуса і бороду. Жінки білили обличчя й фарбували щоки рум'янами. Носили намиста, браслети, каблучки, сережки.

Селяни носили сорочки з довгими рукавами. Працювати в такій сорочці можна було тільки засукавши рукава. Тому дотепер про працюючу людину говорять: «Він працює засукавши рукава». А про ледачого: «він працює спустивши рукава». Одяг шили із льняного полотна.

Жінки прикрашали одяг вишивкою. Візерунки нібито охороняли людину від злих сил. Згодом вишиті візерунки стали просто прикрасою.

Відомості про історичні події, одяг, звичаї ми одержуємо з народних епічних пісень. Вони передавалися усно з покоління в покоління. В XVIII - XIX ст. вони були записані і одержали назву билин. Співали пісні гусярі під акомпанемент давнього музичного інструмента, що називався гуслі. В епічних піснях відбивалося реальне життя Київської Русі.

Велика держава середньовічного світу Київська Русь проіснувала майже 300 років. Вона відіграла велику роль в історії не тільки східних слов'ян але й західноєвропейських народів.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 10: Закінчить речення.

1. На Східно-Європейській рівнині вже 50 тисяч років тому жили предки трьох східнослов'янських народів _____
2. Навколо селищ були густі ліси, де _____
3. Східні слов'яни обожнювали _____
4. З розвитком скотарства і землеробства у східних слов'ян виникла _____
5. З'явилися багаті і знатні люди _____
6. У містах розвивалися _____
7. Населення Київської Русі спілкувалося _____
8. Християнство посилило культурні зв'язки Русі _____
9. Купці торгували _____
10. Селяни носили _____
11. Відомості про історичні події, звичаї ми одержуємо _____
12. Київська Русь проіснувала _____

МОДУЛЬ 6

Тема : КИЇВ – СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, які вам зустрінуться в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте у словнику. Випишіть ці слова та запам'ятайте їх.

Розташований, заснований, політичний діяч, споруда, мальовничий краєвид, уряд.

Завдання 2: Поставте слова в дужках у потрібній формі.

1. Київ – одне з (найстаріші міста України).
2. У Києві багато (парки, зелені бульвари та вулиці).
3. В парку, навпроти університету, стоїть пам'ятник (великий український поет та художник) Тарасові Шевченку.
4. Звідти починаються парки, що розташовані над Дніпром.
5. У парку "Володимирська гірка" стоїть пам'ятник (князь) Володимир Великому.

Завдання 3: Поставте питання до виділених слів та запишіть їх.

1. Тут багато чудових *будівель, пам'ятників, пам'яток історії та архітектури*.
2. У Києві близько трьох мільйонів мешканців.
3. Головна вулиця Києва – *Хрещатик*.
4. Університет заснований у *1834 році*.
5. На Володимирській вулиці розташований *найстаріший* корпус університету імені Тараса Шевченка.
6. Поряд бачимо Софійський собор.
- 7.3 Європейської площі можна побачити *старий Дніпро та зони відпочинку*.

Завдання 4. З поданих слів складіть речення.

1. У Києві, мільйонів мешканців, трьох, близько.
2. Його ім'я, університет, Київський, носить.
3. На Володимирській вулиці, найстаріший, університету, розташований, корпус.

4. З Володимирської, можна, спуститися, вулиці.

Завдання 5: Прочитайте текст.

КИЇВ – СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ

Київ – одне з найстаріших міст України. Це адміністративний і політичний центр України. Йому більш як 1500 років. Тут багато чудових будівель, пам'ятників, пам'яток історії та архітектури. Київ – найзеленіше місто в Україні. У Києві багато парків, зелених бульварів та вулиць. У Києві близько трьох мільйонів мешканців.

Київ – столиця України. Тут працює президент, парламент (Верховна Рада), та кабінет міністрів України. Головна вулиця Києва – Хрещатик. Тут розташовані центральний телеграф, поштамт, універмаг, багато магазинів, кінотеатрів і ресторанів.

На Володимирській вулиці знаходиться найстаріший корпус університету імені Тараса Шевченка. Це пам'ятка архітектури. Університет заснований у 1834 році. В парку, навпроти університету, стоїть пам'ятник великому українському поету та художнику Тарасові Шевченку. Його ім'я носить Київський університет. Трохи далі знаходяться інші прекрасні споруди: національна опера України, пам'ятка історії XI віку "Золоті ворота", які колись були головним входом до Києва.

Якщо пройти ще вперед, побачимо майдан Святої Софії. У центрі майдану – чудовий пам'ятник. Вершник на коні – це Богдан Хмельницький – відомий політичний діяч, гетьман України. Поряд бачимо Софійський собор.

У парку "Володимирська гірка" стоїть пам'ятник князеві Володимиру Великому. Звідти відкривається мальовничий краєвид на Поділ і на Дніпро. Кияни люблять тут відпочивати.

З Володимирської вулиці можна спуститися на Хрещатик. Звідти починаються парки, що розташовані над Дніпром. Якщо пройти парками, з Європейської площі можна побачити старий Дніпро та зони відпочинку. А в одному з парків стоїть Маріїнський палац – пам'ятка архітектури XVIII століття. Поряд з палацем стоїть чудова сучасна споруда, де працює парламент України, а навпроти – величезна будівля Кабінету Міністрів (уряду) України.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 6: Спираючись на текст, дайте письмові відповіді на запитання.

1. Скільки років Києву?
2. Що знаходиться в Києві?

3. Яка головна вулиця Києва?
4. Що знаходиться на Володимирській вулиці?
5. Де стоїть пам'ятник великому українському поету та художнику Тарасові Шевченку?
6. Що знаходиться у центрі майдану Святої Софії?
7. Де люблять відпочивати кияни?
8. Що можна побачити з Європейської площі?

Завдання 7. Прочитайте ще раз текст. Випишіть опорні слова і словосполучення кожного абзацу.

Частина 2: СОФІЙСЬКИЙ СОБОР У КИЄВІ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, які вам зустрінуться в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте у словнику. Випишіть ці слова та запам'ятайте їх.

Собор, найцінніша пам'ятка архітектури, князь, церква, купол, типовий, літопис, іконостас, мармуровий саркофаг, засновник

Завдання 2: Поставте слова в дужках у потрібній формі.

1. Софійський собор – це пам'ятка (архітектура).
2. Він розповідає про (висока культура) (народи) того часу.
3. В(центр)собору знаходиться гарний різьблений іконостас.
4. В (північна частина) собору знаходиться (мармуровий саркофаг), в (який) був похований засновник (собор) князь Ярослав Мудрий.
5. У наш час Софійський собор - музей (архітектура й історія).

Завдання 3: Поставте питання до виділених слів.

- 1.Софійський собор був *побудований* в 1037 році.
- 2.Він був центром *культурного життя* Київської Русі.
- 3.*У центрі* собору знаходиться гарний різьблений іконостас.
4. Собор *охороняється* державою й ООН.

Завдання 4. З поданих слів складіть речення.

- 1,Софійський собор, бути, центр, культурне, життя, Київська, Русь.
  - 2,Картини, собор, розповідати, про, життя, прості, люди, про, історія, наша, держава.
-
-
-

Завдання 5: Прочитайте текст.

СОФІЙСЬКИЙ СОБОР У КИЄВІ

Софійський собор – це найцінніша пам'ятка архітектури XI століття. Він розповідає нам про високу культуру народів того часу. Софійський собор був побудований у 1037 році (за наказом Київського князя Ярослава Мудрого) в самому центрі старого міста. Величезна церква із численними куполами була типова для давньоруської архітектури.

Софійський собор був центром культурного життя Київської Русі. Тут була побудована перша школа, перша бібліотека, тут були написані перші літописи, які розповідають про історію нашої держави.

Усередині собору стіни й купол прикрашені картинами, які розповідають про життя простих людей. Є тут і портрети членів родини Ярослава Мудрого. У центрі собору знаходиться гарний різьблений іконостас роботи українських майстрів XVII століття. У північній частині собору знаходиться мармуровий саркофаг, у якому був похований засновник собору князь Ярослав Мудрий.

Зараз Софійський собор – музей архітектури й історії. Він охороняється державою й ООН. Познайомитися з цією чудовою пам'яткою архітектури приїжджають люди з усіх кінців країни й з інших країн світу.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 6: Спираючись на текст, дайте письмові відповіді на запитання.

1. Пам'яткою архітектури якого століття є Софійський собор?
2. Коли він був побудований?
3. Що вперше було побудовано в Софійському соборі?
4. Чим прикрашені стіни й купол собору?
5. Що знаходиться в центрі собору?
6. Що знаходиться в північній частині собору?
7. Що являє собою Софійський собор у наш час?

Завдання 7. Запишіть тезисний план тексту.

Завдання 8. Розкажіть, що ви дізналися про Київ.

МОДУЛЬ 7:

ВЕЛИКИЙ КОБЗАР – ТАРАС ШЕВЧЕНКО (1814 - 1861)

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова, з'ясуйте їх значення.

Раб, кріпак, сирота, солдат, кобза, кобзар, злочинець, поліція, тюрма, захист, втіха, доля, заслання, карбованець, могила, популярність, сучасник, талант, арештовувати - арештувати.

Завдання 2. Знайдіть антоніми і запишіть їх.

Минулий, багато, щастя, багатство, дозволений, рано, праця, втіха, голодний, купити, почати, заборона, бідність, багатий, ніжний, ситий, майбутній, мало, горе, відпочинок, довгий, бідний, захист, пізно, смуток, грубий, останній, продати, закінчити, заборонений, близький, померти, легкий, дозвіл, здоров'я, вороги, далекий, короткий, важкий, хвороба, друзі, перший, нетривалий, тривалий, народитися, напад.

Завдання 3. Знайдіть спільнокореневі слова та запишіть їх.

Голодний, товариш, солдат, дозвіл, академія, село, солдатський, дитинство, вільний, політичний, оселя, кріпак, дитина, воля, голод, особа, поневолений, давно, захист, цікавити, кріпацтво, перекладати, кріпацький, захищати, перекладений, порушення, дружина, політика, товариство, поневолити, голодувати, особистий, цікавий, дозволити, академік, одружитися, оселитися, перекладач, порушувати, давній.

Завдання 4. Від поданих дієслів утворіть іменники.

Наприклад: Малювати - малювання.

Закінчити, одружити, заслати, збагатити, поневолити, навчати.

Завдання 5. Утворіть словосполучення.

1. Скучити (за ким? за чим?) (друзі, товариші, Україна, робота, малювання, брати, сестра).
2. Жити в (у) чому?) (неволя, тюрми, далекі краї, Україна, Санкт-Петербург, столиця, село).
3. Дружити (з ким?) (художники, поети, Оксана, кріпацька сирота).
4. Оцінити (кого? що?) (художник, поет, праця, робота).

Завдання 6. Прочитайте текст

ВЕЛИКИЙ КОБЗАР – ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Тарас Шевченко прожив 47 років, 24 із них провів у неволі, 10 років - у тюрмах і на засланні, так і не здійснив своєї мрії про сім'ю. Доля дала йому талант поета й художника. Він цей талант використав не для особистого щастя і збагачення, а для захисту поневоленого українського народу.

Народився Тарас Шевченко 9 березня 1814 року в сім'ї кріпака. Його батьки рано померли від виснажливої праці. Єдиною втіхою напівголодного дитинства Тараса була ніжна дружба з Оксаною Коваленко - кріпацькою сиротою. Пан Тараса переїхав до Санкт-Петербурга - столиці Російської імперії. Разом із паном мусив їхати в Росію й Тарас. У російській столиці хлопець навчався малюванню.

Визначні художники й поети за 25 тисяч карбованців викупили 24-річного Тараса на волю. Тепер Шевченко міг навчатися в Академії мистецтв. Тарас почав писати вірші. Його перша книжка мала назву „Кобзар” (1840 р.). Читачі відразу високо оцінили талант поета.

Після закінчення Академії мистецтв Шевченко здобув чималу популярність як художник. 1847 року поета арештовує поліція за участь у діяльності забороненого Кирило-Мефодіївського товариства. Шевченка засилають як політичного злочинця у далекі краї на солдатську службу. 10 важких років заслання підірвали здоров'я поета. Шевченкові заборонили писати й малювати, але він порушував цю заборону.

Нарешті 1858 року поету було дозволено повернутися в Петербург і жити там під наглядом поліції. Шевченко скучив за товаришами. Він зустрівся з давніми друзями та зав'язав нові знайомства. Їздив у театри, на концерти й художні виставки, багато працював.

У 1860 році Тарас Шевченко став академіком. Так Академія мистецтв оцінила талант і працю Шевченка-художника. В останній рік життя поет допомагав своїм братам і сестрі вийти з кріпацької неволі, намагався

Завдання 9. Доповніть речення.

1. ... роки Тарас Шевченко прожив у неволі.
2. У тюрмах і на засланні поет провів ... років.
3. Першу книжку віршів Шевченка читачі побачили ... року.
4. ... року поета заарештувала поліція.
5. ... року поет повернувся до Петербурга.
6. ... року Шевченко став академіком.
7. Помер поет ... березня ... року.
8. За кордоном створено близько ... музеїв Шевченка.
9. У різних країнах світу встановлено ... пам'ятників Кобзарю.

Завдання 10. Підготуйте розповідь про визначних поетів і письменників вашої країни.

МОДУЛЬ 8.

Тема: УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ ТА ЗВИЧАЇ.

1. НОВОРІЧНЕ СВЯТО

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1: Прочитайте та запишіть слова. З'ясуйте їх значення.

Дзвін, прикраса, фонтан, відпочинок, гілка, страва, ярмарок, стрибок, змагання, ялинка, кулька, Різдво, бамбук, петарда, доба

Завдання 2: Знайдіть антоніми, запишіть їх парами.

Зустрічати, різні, любов, старий, ніч, вечір, ненависть, починатися, сумний, завжди, проводити, однакові, новий, день, веселий, закінчуватися, ранок, сум, хвороба, ніколи, здоров'я, радість.

Завдання 3: Утворіть словосполучення (прикметник + іменник) та запишіть їх.

Новорічний, весняний, старий, чистий, світлий, веселий, зимовий, сільськогосподарські.

Довідковий матеріал: дорога, трава, річка, вода, робота, свято, страва, ніч, ігри, посуд, меблі.

Завдання 4: Від поданих іменників утворіть прикметники.

I. Січень, лютий, березень, квітень, травень, червень, липень, серпень, вересень, жовтень, листопад, грудень.

II. Японія, Куба, Лондон, Італія, В'єтнам, Ефіопія, Україна.

Завдання 5: Прочитайте текст. Складіть план тексту.

НОВОРІЧНЕ СВЯТО.

Зустріч Нового року - одне з найулюбленіших свят і дорослих, і дітей. У різних країнах це свято зустрічають по-різному.

У Японії зустрічають Новий рік цілий тиждень. Сто вісім ударів дзвону повідомляють про прихід Нового року. У будинках ставлять новорічне дерево, а двері прикрашають гілками сосни, бамбука та сливи. Сосна - символ довголіття, бамбук - вірності, слива - любові до життя.

У Лондоні на новорічне свято ви можете піти на Трафальгарську площу і скупатися у фонтані.

В Італії у новорічну ніч треба обережно ходити по вулицях, тому що існує звичай викидати з вікон та балконів старі речі, посуд і навіть меблі.

А на Кубі в Новий рік рівно опівночі з'їдають по одні виноградині під кожний удар годинника.

Навруз - афганський Новий рік. Його святкують 21 березня, коли починаються сільськогосподарські роботи. У цей день відкривають веселі ярмарки, на яких співають і танцюють артисти. Новий рік у В'єтнамі - дуже веселе свято. У цей день у кожній родині обов'язково повинні бути гілки персикового дерева. О 24-й годині діти починають стріляти петардами.

В Ефіопії Новий рік настає 11 вересня, коли закінчуються дощі і починається збирання врожаю. У новорічну ніч влаштовують веселі ігри, гуляння, а також сміливі змагання зі стрибків через вогонь.

Новий рік в Україні - найвеселіше свято. Дорослі та діти прикрашають ялинку, танцюють і співають біля неї. Дід Мороз, Снігуронька, подарунки, святкова вечеря стали традицією. Вечір перед Новим роком називається Щедрим вечором.

14 січня українці святкують старий Новий рік. Православна церква живе за юліанським календарем, хоча вся країна давно послуговується григоріанським календарем (різниця між григоріанським і юліанським календарем становить 13 діб). 14 січня за старим стилем відзначають Новий рік.

У Щедрий вечір молодь співає веселих пісень, ходить по хатах, вітає господарів, а за це отримує подарунки.
Як зустрінеш Новий рік, так і проживеш його.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 6: Дайте відповіді на запитання.

1. Про новорічні традиції яких країн ви дізналися?
2. Чи всюди святкують Новий рік у січні? (Наведіть приклади).
3. Що спільного в новорічних традиціях різних країн?
4. Традиції яких країн зацікавили вас найбільше?

Завдання 7: Кажуть: „Під Новий рік усе, що побажаєш, завжди збувається”. Що б ви хотіли побажати друзям (батькам)?

Завдання 8. Напишіть новорічну листівку. Використайте подані вітання.

Зичу тобі всього найкращого!

Зичу успіху!

Від усієї душі вітаю ...

Прийміть, будь ласка, мої щирі (сердечні, палкі) привітання з ...

Вітаю вас (тебе) з ...

Зичу вам здоров'я, щастя, успіхів ...

Зичу вам приємно провести свято!

Дозвольте привітати вас від імені ...

Завдання 9: Напишіть, як зустрічають Новий рік у вашій країні.

ТЕКСТ 2. ВЕЛИКДЕНЬ

ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення, з'ясуйте їхні значення.

Великдень, Христове Воскресіння, Великий піст, Вербна неділя, Велика неділя, Чистий четвер, Поливальний понеділок, Світлий тиждень.

Завдання 2. З'ясуйте, що означають вислови: „Христос воскрес!” та „Воістину воскрес!”.

Завдання 3. Прочитайте слова та з'ясуйте їхні значення.

Всеношна, паска, провина, писанка, крашанка, танок, розписувати, фарбувати, христосуватися, рухомий, лушпиння, верба, гілка.

Завдання 4. Знайдіть антоніми, запишіть їх.

Частіше, перший, дужий, найменший, хворий, близький, багато, помирати, наступний, друг, ніхто, найбільший, рідше, останній, працювати, веселитися, починатися, слабкий, далекий, мало, усе, усі, воскресати, попередній, очищення, ворог, відпочивати, закінчуватися, ніщо, забруднення, сумувати.

Завдання 5. Прочитайте текст „Великдень”. За змістом поділіть його на частини. Кожній частині тексту дайте назву.

ВЕЛИКДЕНЬ

Великдень (Христове Воскресіння, Пасха) - найбільше й найцікавіше свято для християн. Це свято частіше припадає на квітень, відзначають його в неділю.

Після Різдва починаються М' ясниці, за ними настає Великий піст, який триває сім тижнів. На останньому тижні Великого посту святкують Вербну неділю: у церкві освячують вербові гілки, і люди несуть їх додому. Батьки символічно „били” дітей, приказуючи:

Не я б'ю, верба б'є,
Через тиждень - Великдень.
Будь дужий, як вода,
А багатий, як земля!

Важливим для християн є Великий четвер - Чистий четвер. Усе в хаті прибирали, милися. Велика п'ятниця - суворий піст, їдять лише хліб та п'ють воду. Протягом останнього тижня матері готували смачні паски, фарбували яйця, малювали писанки. Напередодні Великодньої неділі в церквах відправляють всеношну, святять паски та інші страви. Після цього люди вітаються такими словами: „Христос воскрес!” - „Воістину воскрес!”. Тричі цілують один одного. На святковому сніданку присутня вся родина. На столі - страви з м'яса та овочів, сало та інше. Під обід на Великдень усі родини збиралися в селі, щоб побачити веснянкові танки.

Наступний день називають Поливальним понеділком. Хлопці та дівчата обливали один одного водою, жартували. Цей обряд символізує очищення. Здавна люди вірили, що вода надає людині сил. Люди веселилися й обов'язково вибачали один одному провини. У цей день треба вітатися навіть з ворогом. Тиждень по Великодню - Світлий.

В українців існує цікавий звичай розписувати курячі яйця. Це дуже давня традиція. Яйце - символ життя. Ще до християнства люди малювали на поверхні яйця геометричні, рослинні або тваринні сюжети. Писанки в їжу не споживали. Крім писанок, до свят фарбували крашанки. Найчастіше яйця фарбували настоєм лушпиння цибулі. Писанки та крашанки виготовляють дівчата або жінки напередодні Великодня. Їх дарують коханим, близьким людям та гостям. Такий подарунок - ознака поваги й любові.

У канадському місті Вегревілі, де мешкає багато українців, за проектом художника Павла Цимбалюка створено двадцятиметровий

пам'ятник українській писанці, що за розміром дорівнює триповерховому будинку. Це одне з чудес світу. У Карпатах, в місті Коломия, створено Музей писанки.

ПІСЛЯТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 6. Дайте письмово відповіді на запитання.

1. Чому Великодне свято є найважливішим для християн?
2. Коли святкують Великдень?
3. Що відбувається у Вербну неділю?
4. Що українці роблять у Чистий четвер?
5. Що відбувається в церкві напередодні Великодня?
6. Що їдять українці у Великдень?
7. Коли розмальовують писанки й фарбують крашанки?
8. Де працює Музей писанки?
9. Де встановлено пам'ятник у вигляді писанки?

Завдання 7. Складіть план тексту.

Завдання 8. Напишіть про релігійне свято вашої країни. Опишіть предмети, які використовують у святкові дні.

Навчальне видання

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова як іноземна» для бакалаврантів спеціальностей 191 «Архітектура та містобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Укладач: Черногорська Наталія Георгіївна

Відповідальний за випуск: Т.В. Креч

За редакцією авторів

План 2019, поз.401	Формат 60x84 1\16	
Підп. до друку 23.04.19	Обл.- вид. арк. 1,7	Папір друк. № 2.
Надруковано на ризографі.	Ум. друк. арк. 1,9	
Тираж 50 екз.	Зам. № 5699	Безкоштовно.

ХНУБА, 61002, Харків, вул. Сумська, 40

Підготовлено та надруковано РВВ
Харківського національного університету
будівництва та архітектури